

Syntax cvičení 4, Haegeman s. 67–105

Pavel Caha

Řešení připravit na 2.11.

1 Dvojznačnost

1.1 Připojení atributu

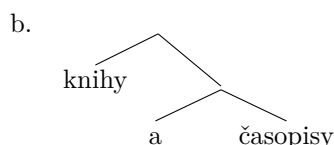
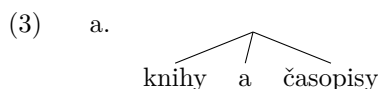
Máme větu

- (1) *Petr donesl knihy a časopisy z antikvariátu.*

Tato věta má minimálně tři významy v závislosti na tom, co modifikuje fráze *z antikvariátu*.

- (2) Úkol: identifikujte tyto významy a nakreslete tři různé struktury, kde každá odpovídá jednomu z významů.

Můžete si vybrat, jestli chcete pracovat se se strukturou koordinace jako v (3a) nebo (3b).

1.2 Negace a kvantifikátor

Věta (4) je dvojznačná.

- (4) Kontext: Do května je potřeba zaplatit poplatek za svoz odpadu.
Věta: *Neplatí všichni, kdo mají stálé bydliště v Brně.*

Její dvojznačnost vychází z rozdílné interpretace kvantifikované fráze *všichni, kdo mají stálé bydliště v Brně* a negace (*ne*). V jednom významu neplatí nikdo se stálým bydlištěm v Brně. Jinými slovy: pro všechny s bydlištěm v Brně platí, že neplatí. Tento typ významu najdete ve větách (5).

- (5) a. Za tábor tedy **neplatí: všichni vedoucí nad 18 let**, hlavní vedoucí, zástupce hlavního vedoucího, hospodář, zdravotníci a kuchaři tábora.
b. Startovné **neplatí všichni hráči z minulého MČR H20 a H18** a první tři z minulého MČR H16.
c. Od září 2023 **neplatí všichni "předškoláci"** - děti narozené dříve než 1.9.2018.

Ve druhém významu je to tak, že ne všichni s brněnskou adresou platí (někteří ano, někteří ne). Tento typ významu najdete v (6).

- (6) a. Obávám se, aby se nenahlíželo na tento mimoř. členský příspěvek jako na dar, když **neplatí všichni členové**.
b. Místní poplatky – lázeňské a rekreační – zdaleka **neplatí všichni**.
c. Proč DPH **neplatí všichni**?

Rozdělte větu (4) na tři části, a sice negaci *ne*, sloveso *platí* a podmět *všichni, kdo mají stálé bydliště v Brně*. Znázorněte dvojznačnost pomocí syntaktické struktury, tedy: nakreslete strukturu pro každý z významů.

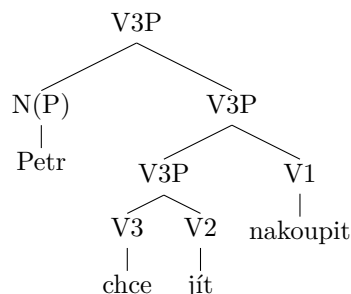
2 Struktura verbální fráze s fázovým slovesem

- Máme větu

iii *Petr chce jít nakoupit.*

- Jedna z logicky možných reprezentací je ve (ii):

iv

- Tato struktura znázorňuje hypotézu, že sloveso *chce* se kombinuje se slovesem *jít*, jehož význam modifikuje. Takto modifikované sloveso vyjadřující ‘touhu jít’ se kombinuje s předmětem (objektem), kterým je sloveso *nakoupit*.
- (7) Otázka. Vaším úkolem je dokázat (v souladu s argumentací Haegemanové pro angličtinu), že Strom (iv) *není* adekvátním strukturním popisem (iii). Konkrétně je třeba najít řetězec, který ve skutečnosti tvoří konstituent, avšak tento konstituent není přítomen ve Stromu (iv).
- Na základě toho, jak se chová elipsa, ukažte, že struktura (iv) je neadekvátní. Konkrétně napište větu, která obsahuje elipsu materiálu, který ve (iv) neodpovídá žádnému konstituentu. V této větě značte elipsu přeškrtnutím textu.
 - Na základě toho, jak funguje pronominalizace, ukažte, že struktura (iv) je neadekvátní. Napište větu, kde zájmeno odkazuje k řetězci, který ve (iv) netvoří konstituent.
 - Na základě toho, jak funguje koordinace, ukažte, že struktura (iv) je neadekvátní. Tady chci, abyste napsali větu, kde je koordinován řetězec, který ve (iv) netvoří konstituent.
 - Na základě toho, že klitika jsou v češtině na druhém místě, ukažte, že struktura (iv) je neadekvátní. Konkrétně vytvořte větu, kde je nalevo od klitika materiál, který ve (iv) netvoří konstituent.
 - Nakreselte správnou strukturu, kde daný materiál tvoří konstituent.